

Београд, Таковска бр. 2.

ФУНКЦИЈА ЗА ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ

Број : 337141 / 1-2015

Датум : 18.9.2015. године

Република Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

БРОЈ: 02-34900-21/15

ДАТУМ: 21-09-2015

Република Србија

РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

- др Милан Јанковић, директор-

11000 Београд
Вишњићева бр. 8

Милан Јанковић
Управник
Функција за правне послове

ПРЕДМЕТ : Коментари поводом извештаја о анализи veleпродајног тржишта (физичког) приступа елементима мреже и припадајућим средствима (укључујући дељени и потпуни рашчлањени приступ локалној петљи) (тржиште 4.)

Поводом јавних консултација објављених на званичној Интернет страни Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: РАТЕЛ), 23.07.2015. године, у вези извештаја о анализи veleпродајног тржишта (физичког) приступа елементима мреже и припадајућим средствима (укључујући дељени и потпуни рашчлањени приступ локалној петљи (тржиште 4), износимо следеће коментаре и сугестије.

РАТЕЛ у предметној анализи тржишта закључује да је потражња за приступом елементима мреже и припадајућим средствима на veleпродајном тржишту последица потражње за услугом широкопојасног приступа Интернету на малопродајном тржишту. Самим тим, анализира се начин на који се предметна услуга може пружити крајњим корисницима у малопродаји и долази до закључка да су најзаступљенија два начина и то путем xDSL технологије преко бакарних параца и путем кабловске инфраструктуре. У извештају о анализи предметног тржишта нису препознати у довољној мери капацитети свих релевантних оператора у погледу приступне инфраструктуре на територији Републике Србије. Пре свега, није препознат капацитет оптичких мрежа којим располажу СББ, Орион Телеком, Тарго Телеком, ЈП „Пошта Србије“, кабловски оператори удружени у Пословно удружење кабловских оператора Србије (ПУКОС), као и многобројни други ИСП и КДС оператори. Такође, није препозната тржишна снага кабловских оператора са преко 930.000 корисника који приступ остварују преко кабловских дистрибутивних система (извор: РАТЕЛ-ов Преглед тржишта телекомуникација и поштанских услуга у Републици Србији у 2014. години). Поред овог податка о броју кабловских корисника релевантан је, а предметном Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д, 11000 Београд, Таковска 2 Матични број: 17162543; ПИБ 100002887

анализом је морао бити установљен, и податак о броју „home passed“ домаћинстава што је број домаћинстава који могу на релативно јефтин и једноставан начин да буду прикључени на кабловски дистрибутивни систем. Познато је да је овај број вишеструко већи од тренутног броја корисника кабловско дистрибутивних система. Ова анализа је морала да резултира и овим податком од суштинског значаја за процену конкурентности на тржишту. У РАТЕЛ-овом Прегледу тржишта телекомуникација и поштанских услуга у Републици Србији у 2014. години, на слици 59. Коришћење Интернета у домаћинствима према типу конекције, наведен је податак да 35 % домаћинстава у Републици Србији користи кабловски модем за приступ Интернету (Извор: Републички завод за статистику).

На страни 34. предметне анализе је наведено да се у „смерницама Европске комисије закључује да оператор чије тржишно учешће не прелази 25 % вероватно неће имати значајну тржишну снагу на релевантном тржишту док је насупрот томе тржишно учешће које прелази 50% само по себи довољан доказ да оператор има значајну тржишну снагу“. На Слици 1. на страни 25. се види да широкопојасни приступ Интернету преко кабловског модема има учешће од 27,13 %, док приступ преко ADSL има тржишно учешће од тржишно учешће 47,26%. Даље се констатује да је приступ преко ADSL доминантан а приступ преко кабловског модема се не разматра, иако је тржишно учешће ове технологије преко 25% што је праг који је дефинисан смерницама Европске комисије.

Тржишно учешће и једне и друге технологије се креће у границама 25-50% тако да су ове две технологије за приступ морале бити равноправно анализирани и третиране приликом дефинисања релевантног тржишта и одређивања оператора са значајном тржишном снагом.

Није аргументована тврдња да широкопојасни приступ путем кабловских мрежа не представља супститут ADSL приступу са аспекта географске распрострањености. У РАТЕЛ-овом извештају о анализи малопродајног тржишта дистрибуције медијских садржаја (кабловски дистрибутивни системи учествују у овом тржишту са 75%), не налазе се никакве „замерке“ географској распрострањености овог тржишта, те се ово тржиште одређује, на 19. страни цитираног извештаја о анализи, као национално, односно као територија Републике Србије. Дакле, као што у Анализи малопродајног тржишта дистрибуције медијских садржаја географска распрострањеност кабловских дистрибутивних мрежа није била ограничавајући фактор тако ни у овом случају географска распрострањеност не може бити сметња за дефинисање КДС мрежа као супституента ADSL приступу. У истом извештају се на страни 36. констатује се да оператори на тржишту дистрибуције медијских садржаја преко исте мреже могу да пружају и услугу широкопојасног приступа Интернету.

Није аргументована ни тврдња да „оператори кабловских дистрибутивних мрежа тренутно нису у могућности да нуде велепродајне услуге које су еквивалентне рашчлањеном приступу“.

На основу свега изнетог, Анализа је морала да резултира закључком да се приступ преко кабловске инфраструктуре може посматрати као супституција за услугу рашчлањеног приступа локалној петљи и да оператор СББ има значајну тржишну снагу на том тржишту.

Тврдња да се приступ Интернету преко мобилних мрежа не може сматрати супститутом ADSL широкопојасном приступу коришћењем бакарних параца због немогућности неограниченог приступа такође није утемељена на чињеницама с обзиром да мобилни оператори нуде пакете мобилног интернета са укљученим и до 50GB саобраћаја. Реално, веће потребе од 50GB на месечном

нивоу има изузетно мали, можемо рећи занемарљив, број корисника те стога, у односу на највећи број корисника, и приступ Интернету преко мобилних мрежа данас јесте супститут ADSL широкопојасном приступу.

Поред већ стандардних обавеза за велепродајну услугу приступа елементима мреже, РАТЕЛ Телеком-у Србија намеће и обавезу пружања услуге колокације што представља изузетно велики проблем за Телеком Србија, јер простори у којима је смештена опрема и разделници Телекома Србија нису у његовом власништву већ исте закупљује. Самим тим не може се сматрати Телеком Србија обавезним да простор који није његов даје у подзакуп, нарочито ако се закуподавац томе противи (што је био већ случај за поједине колокације које је тражио Теленор, а ПТТ као закуподавац је сматрао да исте Телеком Србија не може да да у подзакуп). Као додатну аргументацију за горе наведено, позивамо се и на мишљење Министарства финансија и привреде број 464-00-32/2013-05 од 08.05.2013. године доступно на Интернет страници тог министарства, у коме наводи да је чланом 34. Закона о јавној својини, прописано да се ствари у јавној својини не могу давати у подзакуп и да је уговор закључен противно наведеним одредбама ништав. Даље је наведено да, лице које има положај купаца у правном односу са закуподавцем, не може давати у подзакуп непокретности у јавној својини Републике Србије.

Из наведеног следи да Телеком Србија може имати обавезу само за давање услуге удаљене колокације и колокације у објектима који нису у јавној својини ако се уговор о колокацији третира као уговор о закупу, односно да су елементи закупа преовлађујући.

Указујемо на чињеницу да се у преговорима са Теленором као и са другим операторима, никада није разматрала виртуелна колокација, јер иста није од интереса за операторе кориснике, што би требало да буде констатовано у предметној анализи тржишта.

У тачки 6.1 предметне анализе наводи се да Телеком Србија треба у Стандардну понуду за услуге приступа елементима мреже и припадајућим средствима да уврсти и услугу полагања каблова у кабловску канализацију Телекома Србија, у цеви пречника мањих од 40мм. Телеком Србија већ има у понуди ову услугу у оквиру своје постојеће Стандардне понуде. Тачније, чланом 6. Стандардне понуде су дефинисани услови коришћења кабловске канализације и постављања каблова, којим је операторима корисницима омогућено полагање цеви малог пречника, при чему су цеви малог пречника у дефиницијама Стандардне понуде дефинисане као цеви спољног пречника од 20mm до 40mm. На основу изнетог, не постоје препреке за полагање цеви пречника 20mm у кабловску канализацију Телеком-а Србија. Такође, чланом 11.2 Стандардне понуде, дефинисано је да оператори корисници имају право да у закупљеном месту кабловске канализације положе каблове и то у цевима специјално намењеним за ту сврху пречника до 40мм (цеви малог пречника) које су смештене у цеви пречника 100мм или 110мм (цеви великог пречника), као и да месечна накнада за закуп места у кабловској канализацији за полагање каблова у цеви пречника до 40мм износи 0,09 ЕУР/м. Самим тим, не само да је омогућено полагање каблова у цеви пречника мањих пречника од 40мм, већ су и дефинисани комерцијални услови за то полагање.

Као и у анализи тржишта из 2011. године тако и у овој анализи РАТЕЛ констатује да је оправдано оператору са ЗТС наложити да не укида већ одобрени приступ елементима мреже и припадајућој инфраструктури (страница 56. и 57.

Извештаја). Наиме, Телеком Србија нема могућност да једнострано укине већ одобрени приступ локалној петљи, колокацију или приступ инфраструктури, већ само у случају кад се договори са оператором корисником. У случају да Телеком Србија намерава да укине одобрени приступ, услед укидања постојеће мреже, замене технологије или слично, а да при томе није постигао договор са корисником, био би дужан да оператора корисника и РАТЕЛ обавести три године унапред о намерама укидања приступа. Ова обавеза Телекома Србија је непримењива узимајући у обзир пројекат децентрализације мреже који је започет 2013. године и подразумева скраћивање локалне петље, прво у урбанијим срединама, а касније на ширем подручју Републике Србије. Како децентрализација подразумева изградњу оптичке мреже до крајњих корисника (FTTH-fiber to the home) или бар до групе корисника (FTTB-fiber to the building) то би значило да ће у једном тренутку групе кориснике које су припадале једном разделнику (АТЦ), тј. биле повезане на исти бакарни кабл после децентрализације, са тим АТЦ-ом бити повезане оптичким каблом. Ово значи да у случају да оператор корисник има колокацију у том конкретном АТЦ-у, после децентрализације Телеком Србија неће бити у могућности да му пружа услуге рашчлањеног приступа до нових корисника (јер више до истих неће имати бакар) и такође ће морати да укине приступе до постојећих корисника. До сада је овај проблем превазилажен тако што Телеком Србија, после изградње оптичког кабла од разделника до групе корисника, није вршио извлачење из канализације постојећих бакарних каблова и на тај начин није дошло до укидања постојећих услуга приступа за оператора корисника. Међутим, због попуњености канализације и даље модернизације мреже, мораће у једном тренутку да дође до уклањања ових каблова. Са друге стране, Телеком Србија једном годишње доставља оператору кориснику ажуриране мапе покривености разделника на локацијама на којима предметни оператор корисник има склопљен уговор за услугу колокације и услугу рашчлањеног приступа локалној петљи и на тај начин обавештава оператора корисника о плановима развоја мреже Телеком-а Србија. Тачније, на тај начин је оператор корисник обавештен о будућим децентрализацијама на локацијама на којима он користи услугу.

Узимајући у обзир наведено сматрамо да је предметни рок од три године, дефинисан у извештају предугачак и да је потребно да се исти скрати на једну годину, јер због брзине развоја електронских комуникационих мрежа више није могући квалитетно планирати на рок од три године.

С поштовањем,

**ДИРЕКТОР ФУНКЦИЈЕ ЗА
ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ**

Драган Ђурђевић, дипл. правник

